

Editorjal

L-AWGURJU GHAS-SENA 1979

Kull sena għida għib magħha awguri u xewqat sbieħ ta' risq u barka. Ilkoll kemm ahna nixtiequ s-sliem lil xulxin, u lill-familji tagħna, sliem lil pajjiżna, sliem lid-dinja kollha. Kulhadd jikkellem fuq is-sliem u l-paċi, u kulhadd jagħti r-riċetta tiegħu ta' kif jidher li għandha tinkiseb din il-paċi tant mixtieqa. Iżda l-paċi donnha ma tasal qatt. Kulhadd jixtieqha u jixxennaq għaliha u jgħid li qed jahdem għaliha imma mbagħad fl-ahħar mill-ahħar ma jasalx li jiksibha. U x-xewqat tajba ta' sliem u paċi jibqgħu biss kliem fieragħ, ċaqliq tax-xufftejn u mhux mera ta' dak li hemm fil-qalb.

Iżda, kif qal tajjeb Mons. Arcisqof Guzeppi Mercieca, fl-omelija tiegħu nhar l-Ewwel tas-Sena, jekk irridu tabilhaqq li jkollna l-paċi, hemm bżonn li l-paċi nkunu rriduha bis-serje. Jekk naslu li l-paċi nkunu rriduha verament, allura nagħmlu minn kollox, ukoll b'sagrificju tagħna nfusna, sabiex ikollna l-paċi. Għaliex il-paċi, bhal kull haġa prezzjuża oħra, tinkiseb biss bi prezz għoli u b'sagrificju kbir. Biex f'familja ssaltan il-paċi, kull membru jrid jirrispetta d-drittijiet ta' l-iehor; irid jittwarrab l-egoizmu u tidhol l-imħabba; ma rridux noqogħdu nfittxu dak li hu tagħna iżda nfittxu li nkunu ta' servizz għal haddiehor; fil-waqt li nik-koreġu d-difetti tagħna rridu nagħdru n-nuqqasijiet ta' haddiehor. Fuq kollox, irridu nfittxu dak li jgħaqqadna u mhux dak li jifridna, u nkunu pronti ninsew l-azzjonijiet li nkunu rcevejna. Dan li qed ngħidu għall-familja jgħodd għal għaqqda jew kazin igħodd għal rahal bħala komunità ta' nies, igħodd għall-pajjiż in general. L-għaqqda u l-ftehim huma garanzija ta' armonija, hena u sliem fil-gejjieni.

Il-paċi mhix xi haġa negattiva — nuqqas ta' gwerra — imma pozzittiva. "Ix-xewqa tal-paċi," qalilna l-President tar-Repubblika Anton Buttigieg, fid-diskors tiegħu waqt li kien qed jirċievi x-xewqat tajba tal-Korp Diplomatiku nhar l-Ewwel tas-Sena, "ma tistax tkun biss emozzjoni imma hidma pozzittiva biex tmexxiha 'l quddiem... L-ahjar ideja tad-differenza bejn l-emozzjoni u l-azzjoni nsibuha fil-parabbola tas-Samaritan it-tajjeb. Kemm il-qassis u l-levita hassew f'qalbhom għal dak ir-raġel li waq' fost il-hallelin u li kien jinsab mit-luq fit-triq ta' Geriko. Imma s-Samaritan it-Tajjeb mhux biss hass għalih imma mar u tah l-għajjnuna kollha li kellu bżonn."

Hawn mhux ta' min ma jfakkarx fil-messagg tal-Qdusija Tiegħu l-Papa Gwanni Pawlu II għal Jum il-Paċi. Il-messagg ta' Jum il-Paċi kien dak imholli mill-mibki Papa Pawlu VI qabel miet — Jekk irridu l-paċi irridu nedukaw għall-paċi. Nedukaw lilna nfusna u lil haddiehor. L-edukazzjoni għall-paċi hija l-edukazzjoni tal-qalb. Hija l-edukazzjoni li għib magħha tolleranza (irridu nifhemu lil haddiehor u nagħtu każ ta' l-idejat ta' haddiehor u mhux infittxu li nimponu l-idejat tagħna); sabar u mogħdrija (niehdu paċenzja b'xulxin u mhux inkunu pronti nakkużaw lil haddiehor u l-hena tagħna nixxfu d-difetti u n-nuqqasijiet ta' haddiehor); qadi ta' dmirijietna (hafna mill-ghawg u l-ghelt tad-dinja gejj għax xi drabi nonqsu minn dmirna u minn fuq nippretendu li kollox jbqa' miexi sew, u li l-onest jirċievi l-istess hlas bhal min mhux); sacrificju ta' l-idejat, u forsi ta' l-idejali, tagħna (biex issaltan il-paċi xi drabi jkun hemm bżonn li kulhadd iċedi biċċa, għax f'kull kwestjoni r-raġun u t-tort ikunu x'aktarx jinsabu biċċa kull naha; jekk kulhadd iżomm in-naha tiegħu bl-iktat mod intransigent, il-paċi żgur ma narawhiex).

Jalla dawn l-idejat ma jibqgħux fuq il-karta fejn qegħdin stampati imma lkoll kemm ahna nagħmluhom tagħna u nqegħduhom fil-prattika.

AVVIŻ LILL-QARREJJA —

Nixtiequ ngħarrfu lill-qarrejja li, minn din il-harġa, il-prezz ta' l-istampa reġa' għolielna, u d-dhul mir-reklami mhuwiex biżżejjed biex jagħmel tajjeb għall-ispejjeż. Għalhekk, nitolbu lill-qarrejja kollha u lill-Balzanin in general sabiex ikunu generużi fl-offerti tagħhom għall-gazzetta. Kull offerta, imqar l-iekken waħda, tintlaqa' bil-ferha. Niringrazzjawkom bil-quddiem.

IL-KAPILLAN TA' HAL BALZAN JINGHAZEL DEKAN TAD-DISTRETT

Nhar is-Sibt, 13 ta' Jannar 1979, fid-Dar tal-Kleru, Fleurdeys, saret l-elezzjoni tad-dekan tad-distrett li Hal Balzan jagħmel sehem minnha. F'din l-elezzjoni, ingħazel bħala dekan tad-distrett il-maħbub Kappillan tagħna, ir-lev. Kan. Dun Karm Sciberras. Lill-Kappillan, ahna nifirhulu u nitolbu għalih sabiex il-Mulej jagħtih l-għajjnuna tiegħu. Fl-istess waqt, hsibna li nagħtu xi tagħrif dwar ir-responsabbiltà għida tal-Kappillan tagħna bħala Dekan.

Mill-Ittra Pastoral ta' Monsinjur Arcisqof tas-6 ta' Jannar 1977 u miċ-Ċirkulari tal-Kurja tat-22 ta' Jannar ta' l-istess sena, wiehed jista' jara li d-Dekanat huwa distrett mill-Arcidjoċesi li jhaddan numru ta' Parroċċi, bl-istess karatteristiċi ta' qagħda reliġjuża, htigijiet morali u problemi ta' hajja. Dawn id-Dekanati jġu mqassma b'mod li flimkien jidhru li jagħmlu unità, fi kliem iċ-Ċirkulari msemmija "parti li tkun unità ta' l-Arcidjoċesi".

Id-Dekan għandu jkun wiehed mill-Kappillani tad-Distrett. Huwa jkun ir-rappreżentant ta' l-Isqof fid-Distrett. Huwa ma jehux post l-Arcisqof, imma jgħinu jzomm aktar quddiem għajnejh il-qagħda u l-htigiet reliġjużi tad-Distrett. Huwa għandu jkun ta' għajjnuna biex l-Isqof ikollu vizjoni aktar shiħa tal-hajja pastoral f'parti li tkun unità ta' l-Arcidjoċesi.

Id-Distrett għandu jkun għad-Dekan l-ghozza u l-attenzjoni tiegħu. Dan ifisser li d-Dekan għandu jfittex li jara msahha l-hidmiet pastoral f'kull Parroċċa għall-veru gid tal-poplu ta' Alla. Dan isir bil-kollaborazzjoni ta' l-istess kappillani, is-sacerdoti, ir-reliġjużi u l-lajċi wkoll.

Huwa nteress u dmir tad-Dekan li

1. jara kif u kemm Kappillan jista' jkun ta' għajjnuna għal Kappillan ieħor.

2. jara jistax ikun hemm għajjnuna u kooperazzjoni min-naha tas-sacerdoti, reliġjużi, sorijiet u lajċi.

3. iġin biex kull Kappillan isir jaf lil sieħbu Kappillan aktar mill-qrib, fil-qagħda u l-htigiet reliġjużi tal-Parroċċa.

Id-Dekan ma għandu ebda

Il-Kan. Dun Karm Sciberras, Kappillan ta' Hal Balzan.

setgħa fuq il-Kappillani tad-Distrett — għalhekk hu eskluż kull sens ta' ndhil, kontroll jew 'supervision'. Għandha dejjem tithares l-individwalità ta' kull Parroċċa.

Id-Dekan għandu jfittex li jkun hemm

1. servizz ta' mhabba nisranija u kooperazzjoni ta' ahwa fost il-kappillani u bejn is-sacerdoti.

2. għajjnuna minn kull wiehed għall-oħrajn kollha.

3. servizz ta' mhabba u karità li kull kappillan u kull sacerdot joffri bil-qalb lill-kappillani u lis-sacerdoti l-oħrajn.

4. servizz għal kull wiehed is-sacerdoti li ma setghux ikunu mill-poplu ta' Alla afdat preżenti għall-laqqgħa, setgħu f'idejn il-kleru.

5. informazzjoni mill-kappillani lil xulxin b'dak li qed isir fil-Parroċċi tagħhom, biex jistgħu jġu koordinati l-hidmiet fid-diversi Parroċċi.

Id-Dekanati ġew imwaqqfin bil-Pastoral tas-6 ta' Jannar 1977. Kien hemm hames Dekanati. Il-Parroċċa tagħna kienet tagħmel sehem mir-raba' Dekanati, li kien jigbor fih dawn il-Parroċċi: Attard, Balzan, Birkirkara (Sant' Elena u San Guzepp Haddiem) Fleur de Lys, Hamrun (San Gejtanu u Kunċizzjoni) Lija, Qormi (San Gorg u Sant Bastjan), Rabat, S. Venera, Siggiewi, Żebbuġ. Wara elezzjoni li saret minn kull presbiterju parrokkjali (magħmul mis-sacerdoti ta' kull Parroċċa), ġie magħmul bħala Dekan tad-Distrett tagħna Dun Guzepp Mifsud Bonnici, Kappillan tal-Kunċizzjoni, Hamrun.

Wara sentejn ta' esperiment, in-numru tad-Dekanati ġie mkabbar għal tmienja. Issa d-Distrett Dekanali tagħna jigbor fih dawn il-Parroċċi: Attard, Balzan, Birkirkara (Sant' Elena u San Guzepp Haddiem), Fleur de Lys, Hamrun (San Gejtanu u Kunċizzjoni), Lija, u Santa Venera. Id-Dekanat tagħna huwa s-Sitt wiehed.

L-elezzjoni tad-Dekan tad-Distrett tagħna saret fid-Dar tal-Kleru, Fleur de Lys, nhar is-Sibt, 13 ta' Jannar 1979. Dawk is-sacerdoti li ma setghux ikunu jivvutaw bil-posta.

NOTA EDITORJALI

Nistiednu lill-qarrejja kollha sabiex jibagħtulna l-fehmiet u s-suggerimenti tagħhom u wkoll kitbiet oħra għall-pubblikazzjoni fl-indirizz editorjali, jew inkella jindirizzawhom lil xi membru tal-Bord Editorjali. Il-membri li jiffurmaw il-Bord huma:

* Charles Bonello,
4A, Triq it-Tliet Knejjes, Hal Balzan.	
* Carmel Attard,
67, Triq Brared, Birkirkara.	Tel. 42817.
* Carmel Bezzina,
11, Triq San Valentinu, Hal Balzan.	Tel. 42459.
* Guido Borg,
'Utopia', Triq Għida fi Triq Preca, Hal Lija.	
* Anthony Fenech,
'Miele' Triq il-Linja, Hal Balzan.	Tel. 40705.
* Valentino Muscat,
238, Triq il-Kbira, Hal Balzan.	Tel. 42597.

"HAL BALZAN"

Tohrog kull xahrejn mill-
BORD EDITORJALI — "HAL BALZAN"

C/O Kazin tal-Banda
"San Gabriel"
Hal Balzan.

Stampata fil-
Lux Press
Hamrun.

X'ĠARA FOSTNA

NOVEMBRU 1978

F'dan ix-xahar ftakarna b'mod speċjali f'futna mejtin. Nhar il-Ħadd, 5 ta' Novembru, sar it-tberik ta' Ċimiterju. Fil-jiem ta' wara, fil-Knisja Parrokkjali saru l-uffiċċjaturi u l-quddies kantat għall-imsejbin fil-fratellanzi. Il-Ġimgha, 10 mix-xahar, il-Kappillan organizza pellegrinagg għaċ-Ċimiterji ta' l-Addolorata u ta' Wied Għammieq.

Mill-ewwel Hadd ta' dan ix-xahar, bdew isiru l-lezzjonijiet għal kulhadd mill-membri tal-Museum fil-kunvent tal-Bon Pastur. Nhar it-Tlieta, 21 ta' Novembru, in-nisa ta' l-Azzjoni Kattolika organizzaw laqgħa spiritwali ta' nofs ta' nhar, u wara laqgħa soċjali fl-Ingarr. L-ghada, iċ-Ċirkolu tax-xebbiet ta' l-Azzjoni għamlu quddies ta' ringrazzament fil-Knisja f'għeluq il-25 sena li Dun Guzepp Zammit ilu Assistent Ekkleżjastiku ta' Ċirkolu.

Il-Festa ta' Kristu Re giet iċċelebrata nhar il-Ħadd, 26 ta' Novembru. Il-korteo nazzjonali beda mill-Arena ta' l-Indipendenza fit-3.00 p.m. u wasal sa quddiem il-Kon-Katidral ta' San Gwann fejn, wara ċelebrazzjoni biblika, sar diskors qasir minn Mons. Arċisqof Guzeppi Mercieca u nġatat il-benedizzjoni. Il-Parroċċa tagħna kienet irrappreżentata fil-korteo mill-kleru, membri tal-ghaqdiet, u l-poplu in ġenerali.

Nhar l-Erbgha, 29 tax-xahar, fil-quddies ta' fil-ghaxija sar it-tesserament ta' l-imsejbin ta' l-Azzjoni Kattolika tal-Parroċċa. Fil-jumejn ta' qabel, saru diskorsi ta' thejjija.

DIĊEMBRU 1978

Nhar il-Ħadd, 3 ta' Diċembru, saret fil-Parroċċa l-Grizma ta' l-Isqof. Irċewew is-Sagrament tal-Grizma 97 tfal mill-Parroċċa, 55 tifel u 42 tifla. Billi l-Arċisqof, Mons. Guzeppi Mercieca, kellu impenji oħra, mexxa ċ-ċerimonja tal-Grizma fil-Parroċċa l-Isqof Owen Mc Coy, W.F., li kien Isqof ta' Oyo fin-Niġerja, Afrika, li nzerta kien Malta għall-vaganzi.

L-eżerċizzi ta' l-Avvent saru bejn it-Tnejn, 4, u l-Ġimgha 8 ta' Diċembru, bi priedka fil-quddies ta' fil-ghaxija. Il-predikatur kien Patri Klement Azzopardi, ta' l-Ordni tal-Karmelitani Skalzi. Patri Sebastjan Buhagiar, tal-Patrijet Minuri, għamel il-priedki tan-Novena tal-Milied fil-quddies ta' fil-ghaxija.

Programm teatrali mill-Kumpannija tal-Parroċċa "Balzan Stage Amateurs" ittella' fis-Sala Parrokkjali nhar il-Ħadd, 17 ta' Diċembru. Il-programm kien varjat hafna u offra spettaklu di-vertenti lill-hafna nies li qatgħu l-biljetti għalih.

Nhar it-Tlieta, 19 mix-xahar, il-membri subien tal-Museum ipprezentaw ċelebrazzjoni biblika bis-sugġett "Il-Milied Igħaq-qadna". Din saret fil-Knisja Parrokkjali wara l-quddies ta' fil-ghaxija, u għaliha attendew għadd konsiderevoli ta' nies, l-aktar ġenituri tat-tfal. Attività oħra tal-Milied mill-membri tas-Socjetà tal-Museum hija s-solita Dimostrazzjoni bil-Bambin lejlet il-Milied. Attrazzjoni speċjali fil-purċissjoni ta' din is-sena kienet il-kaxxa nfernali tal-kulur li nharget mill-Kazin San Gabriel waqt li kienet għaddejja l-purċissjoni. Dina giet apprezzata hafna, u nies mhux mir-rahall ikkummentaw li din kienet l-ewwel darba fl-istorja li waqt il-purċissjoni tal-Bambin sar il-logħob tan-nar.

Il-'party' tal-Milied għat-tfal kollha tal-Parroċċa sar fis-Sala Parrokkjali nhar il-Ħamis, 28 ta' Diċembru; fil-waqt li l-ghada, l-Azzjoni Kattolika ta' Hal Balzan organizzat hargha bil-karozzi għan-nies anzjani biex huma wkoll jifirħu f'dawn il-jiem sbieħ tas-sena. Waqt din il-hargha huma kellhom quddies u 'party' zghir.

Din is-sena wkoll, bħas-snin l-imghoddija, fil-jiem tal-Milied, il-Balzanin qieghdu l-offerti tagħhom ta' oġġetti ta' l-ikel u flus hdejn il-presepu armat fil-knisja. Dawn l-offerti aktar tard kellhom jiġu pprezentati lill-Creche ta' l-Orsolini ta' Tas-Sliema.

It-tlett ijiem ta' adorazzjoni quddiem is-Sagrament, magħrufin bħala Kwarantuni, inżammu fil-Parroċċa bejn nhar is-Sibt, 30 ta' Diċembru, u nhar it-Tnejn, 1 ta' Jannar 1979. Is-Sagrament kien espost fit-tlett ijiem wara l-aħħar quddies ta' fil-ghodu, u l-ghaqdiet kollha tal-Parroċċa għamlu l-adorazzjoni tagħhom f'ħinijiet differenti. Il-Ħadd, 31 ta' Diċembru, l-aħħar jum tas-sena, saret quddies kantata bit-'Te Deum' fil-5.30 p.m. Dun Gwann Dimech għamel il-kelmtejn ta' riflessjoni fil-quddies ta' ringrazzament.

IL-KNISJA PARROKKJALI (33)**TAR-RUZARJU****KWINDIĊINA TAL-MADONNA TAR-RUZARJU**

Bħala thejjija għall-festa tal-Madonna tar-Rużarju, issir dik li nsejnhulha l-Kwindiċina. Din tik-konsisti billi sa minn ħmistax-il gurnata qabel il-festa, tibda ta' kull jum titqaddes quddies kantata fuq l-artal tal-Madonna tar-Rużarju. B'hekk il-poplu jiġi aktar ippreparat għall-festa, u titnissel fih aktar devozzjoni lejn il-Madonna tar-Rużarju (1).

IL-FESTA TAL-MADONNA TAR-RUZARJU

Il-festa tal-Madonna tar-Rużarju kważi dejjem issir fl-ewwel Hadd ta' Ottubru.

Biex nagħtu xi dettalji dwar kif kienet issir il-festa tar-Rużarju, ser insemmu dwar dak li sar mitejn sena ilu, fil-festa tal-Madonna tar-Rużarju tal-1778. Dak iż-żmien, il-prokuraturi kienu: Lawrenz Falzon u Salvo Muscat.

Is-Sibt, lejlet l-ewwel Hadd ta' Ottubru, sar l-ghasar ta' lejlet il-festa. Nhar il-Festa saret il-quddies kantata li fiha gie minsuġ il-paneġierku. Wara nofs in-nhar isir l-ghasar u tohrog il-purċissjoni. Din kienet l-ewwel sena li fil-purċissjoni żżanznet l-istatwa tal-Madonna tar-Rużarju. Għal din il-purċissjoni żżanzan standard gdid tal-fratellanza. Għal din il-festa nxtraw żewġ tużżani sulfarelli, u tlett artal polvri għall-maskli, li kienu gew mikrija. Il-bumbardier li spara l-maskli ha erba' tari'. Inxtraw żewġ xamgħat tal-pastilja. Inxtraw ukoll qantar u erbatax-il ratal injam għall-illuminazzjoni ta' lejlet u nhar il-Festa, u nxtraw ukoll hames qatet haxix biex jixxerred fuq il-paviment tal-knisja.

Fil-festa tar-Rużarju tal-1783 sar kollox bħal ma kien isir fis-snin ta' qabel, biss jissemma li nġieb qassis barra mir-rahall biex iqarar, u li barra mill-mixegħla bl-injam, din id-darba saret mixegħla biż-żejt ukoll.

Fil-kontijiet tal-festa tal-1786, insibu li thallu ghaxar tari' għal dawkl li daqqew it-tamburlini. Mill-kont tal-festa tal-1789 insibu li l-haxix ta' l-art kien jinġieb mill-Buskett. U wkoll mill-kont tal-festa tal-1794 insibu li nxtraw tmien kuruni tar-Rużarju li ġew mogħtija lir-reffigħa ta' l-istatwa. (2)

Il-prokuratur Pietru Pawl Frendo jagħtina aktar dettalji dwar il-festa tal-1894, fejn ighidilna li fl-ghasar ta' lejlet il-festa, fil-quddies kantata u fl-ghasar ta' nhar il-festa hađu sehem xi qassisin ta' barra mir-rahall, li l-ghasar ta' lejlet il-festa kien kantat falsaburdun, u li fil-kant ha sehem Wiġi Aquilina mir-Rabat. (3)

IL-FESTA TAL-MADONNA TAL-WARD

Din il-festa tal-Madonna tal-Ward kienet issir fix-xahar ta' Mejju. Fl-1770, din il-festa sa-

ret fl-ewwel ta' Mejju. Għal din żewġ linef kbar biż-żejt u bix-il-festa jissemmew il-paneġierku, ix-xiri tal-ward biex jitbie-rek, sitt xamgħat u hlas lil min qagħad jonfoħ l-orgni. (4)

Fil-festa ta' Mejju tal-1778, insibu mnizzel li saru l-ghasar ta' lejlet il-festa, l-quddies kantata u l-paneġierku. (5)

Fil-kontijiet tal-1779 insibu, barra dak li semmejna qabel, il-polvri, il-maskli u l-murtaletti. (6)

Insibu li kienu jixtru l-ward bl-użin. Tant hu hekk li fil-kont tal-1783 insibu li l-prokuratur Pawlu Falzon xtara tlett artal ward, li sewa żewġ skudi. (7)

Insibu li nhar il-festa tal-Madonna tal-Ward f'Mejju 1837, kienet harget il-purċissjoni bl-istatwa u li r-reffigħa tawhom kuruna tar-Rużarju kull wiehed. (8)

Il-purċissjoni ta' din il-festa tisemma wkoll fl-1908. (9)

**SILTJET MILL-ISTORJA
TA' HAL BALZAN**
Tiftix u kitba ta'
DUN GWANN DIMECH

IL-FESTA TAL-MADONNA TAL-BON KUNSILL

Din il-festa tiehu hsiebha l-fratellanza tar-Rużarju.

Isir l-ghasar ta' lejlet il-festa, quddies kantata u paneġierku.

Din il-festa giet imwaqqfa minn Dun Pawl Zimech u l-festa saret għall-ewwel darba f'Mejju tal-1816. (10)

IN-NOVENA TAL-MILIED

In-Novena tal-Milied tiehu hsiebha l-fratellanza tar-Rużarju. Din sa mill-bidu kienet tik-konsisti f'disa' quddisiet kantati, disa' priedki u disa' kant ta' l-"Alma". Kienu jinxtegħlu

ret fl-ewwel ta' Mejju. Għal din żewġ linef kbar biż-żejt u bix-il-festa jissemmew il-paneġier-

xama'. Nhar il-Milied jitqaddsu żewġ quddisiet kantati u wahda min-nhom issir f'nofs il-lejl u l-oħra fuq l-artal tar-Rużarju fl-awro-ra.

Lejlet il-Milied kien jinġieb qassis straordinarju biex iqarar. (11)

PRIEDKA TA' L-EWWEL HADD TAX-XAHAR

Kull ewwel Hadd tax-xahar kienet issir priedka li għaliha kienu obbligati l-fratelli u dawkl kollha li kienu miktubin fil-fratellanza tar-Rużarju. (12)

Mhux possibbli nidhlu fid-dettalji kollha ta' kull ma għamlet u qed tagħmel din il-fratellanza tar-Rużarju. Nispiċċaw billi nsemmu biss l-ghajjnuna lill-fogħra u lil dawkl kollha li huma fil-bżonn.

REFERENZI

1. Arkivju Parrokkjali: Lib. 4
2. Arkivju Parrokkjali: Lib. Ibid. Cit.
3. Arkivju Parrokkjali: Lib. 37
4. Arkivju Parrokkjali: Lib. 17
5. Arkivju Parrokkjali: Lib. 4
6. Arkivju Parrokkjali: Lib. Ibid. Cit.
7. Arkivju Parrokkjali: Lib. Ibid. Cit.
8. Arkivju Parrokkjali: Lib. 59 p. 7
9. Arkivju Parrokkjali: Lib. 37
10. Arkivju Parrokkjali: Lib. 66
11. Arkivju Parrokkjali: Lib. Ibid. Cit.
12. Arkivju Parrokkjali: Lib. Ibid. Cit.

STARLETS

284, HIGH STREET, BALZAN

STATIONERY, TOYS, PAPER BACKS,
NEWSPAPERS AND CIGARETTES

Telephone: 41644

**CORDINA HALL
CARMEL STREET, BIRKIRKARA**

TINKERA GHAT-TIGIJET, ENGAGEMENTS
U KULL OKKAŻJONI OħRA.

Aħsbu kmieni għall-Booking
Telephones: 42093, 40183, 22254

Jew applikaw għand:

F. CORDINA & SONS
CORDINA SHOWROOM
Bishop Labini Street, Birkirkara

HAL BALZAN FIL-PROGRAMM TELEVIŻIV

GHAL FUQ XBIN ?!

Minn din is-sena, fuq Television Malta kull nhar ta' Hadd qed jidher programm ta' quiz bejn blier u rhula Maltin bl-isem ta' "Ghal fuq, Xbin?!". Il-kompetizzjoni qiegħda tkun fuq bażi ta' 'knock-out' jgħifieri konfront dirett bejn żewġ postijiet, raħal jew belt, f'Malta, li jkunu telgħu kontra xulxin bix-xorti qabel ma bdiet is-sensiela; min jitlef minnhom jinqala' barra.

Il-quiz huwa maqsum f'erba' sezzjonijiet; (a) aħbarijiet kurrenti tal-gimgha ta' qabel, (b) mistoqsijiet dwar ir-raħal jew belt ta' kull tim, (c) tagħrif ġenerali ta' xejra storika dwar Malta u Ghawdex u (d) mistoqsija b'hafna partijiet, li tiswa ghaxar punti, dwar il-belt jew raħal ta' kull tim. F'nofs il-programm, imbagħad, jingħata tagħrif dwar l-arma u l-motto tal-postijiet li jkunu qegħdin jiehdu sehem f'dik l-edizzjoni, kif ukoll issir loġħa għall-udjenza.

Hal Balzan ha sehem fl-edizzjoni ta' l-14 ta' Jannar, iżda sfortunatament tilef kontra t-tim ta' Haż-Zabbar. It-tim li rrappreżenta r-raħal tagħna kien magħmul minn: Gino Parascandolo; Therese Spiteri u Martin Spiteri. Ir-riżultat finali kien: Zabbar — 35, Balzan — 28. Għalkemm it-tim ta' Hal Balzan ma hareġx rebbieħ, b'danakollu għamel figura tajba, u kien ta' sodisfazzjoni għalina li r-raħal tagħna ha sehem.

MILL-UFFICCIU PARROKKJALI

Saru wlied Alla bil-Magħmudija

Gabriella Abela, bint Anthony u Geltrude.
Sarah Camilleri, bint Ralph u Marcelline.
Adrian Callus, bin Albert u Mary-Lourdes.
Anne-Marie Cardona, bint Paul u Davida.
Ruth De Giovanni, bint Joe u Mary.
Ruth Mangion, bint Tony u Margaret.
Mark Titley, bin Oliver u Marika.
Marisa Muscat, bint Paul u Melita.
Carmel Zarb, bin Mario u Rita.
Denis Borg, bin Carmel u Doris.
Julia Brunt, bint Kenneth u Mary.
Mark Bencini, bin Edward A. & C.E. u Nathalie.
Lisa Goldsworthy, bint Ronald u Rita.
Ian Gatt, bin John u Josephine.
Sarah Micallef, bint Brian u Corinne.
Ivan Pirotta, bin Charles u Carmen.
Dorianne Gauci, bint Paul u Maria.
Rachel Darmanin Demajo, bint Joseph u Mariella.
James Baxter, bin John Eric u Carmen.
Daren Ellul, bin Alfred u Doris.
Karin Camilleri, bint Joseph u Mary.
Joseph Zammit, bin Joseph u Violet.
Duncan Abela, bin Felix u Lilian.
Antonella Dimech, bint Joe u Josephine.
Claire Falzon, bint Lino u Tessie.

Inghaqdu fl-imħabba biż-żwieġ nistrani

Victor Abela u Sylvia D'Amato.
John C. Rausi u Bernadette Debono.
Paul Licari u Angele Ebejer.
Mario Camilleri u Julia Muscat.
Michael Farrugia u Anna Borg.
Lawrence Mizzi u Mariella Attard.
David Camilleri u Margaret Pirotta.
Michael Captur u Mariella Antignolo.
John Bray u Josephine Chetcuti.
Terence Arthur Mizon u Marthese Vassallo.

Inghaqdu għal dejjem mal-Hallieq

Suor Giovanna Galea, tal-Frangiskani M. Marija.
Suor Eulalia Vassallo, tas-Sorijiet tal-Karità.
Mikiel Azzopardi.
Salvu Chetcuti.
Suor Antonia Taliana, tal-Frangiskani M. Marija.
Mary Spiteri.
Tonio German.
Carmela Naudi.
Alfred Gauci Borda.
Suor Ermelinda Calleja, tas-Sorijiet tal-Karità.
Lisa Fava.
Suor M. Pawlina Cataldo, tal-Bon Pastur.
Carmelo Darmanin.
Annina Ravello.

Programm Mill-Balzan Youth Centre

Il-membri tal-Balzan Youth Centre hassew il-htieġa li, għal żmien ir-Randan, iqanqlu l-qlub tal-Balzanin bi programm mibni għal dan il-ghan.

Il-programm se jgħbor fih —

* **DRAMM** isabih f'zewġ atti fuq il-Beatu Massimiliano Kolbe;

* **Siltiet mill-PASSJONI** ta' Sidna Gesù Kristu.

Data — Is-Sibt, 17 ta' Marzu, 1979.

Post — Is-Sala Aurora, Hal Balzan.

Hin — 7.30 p.m. preċiżi.

KULHADD huwa mistieden għal dan il-programm.

Id-dhul huwa **B'XEJN**.

BEBE

L-AQWA HANUT GHALL-HWEJJEĠ TAT-TFAL

Nifirhu

lill-Gradwati

minn Hal Balzan

Fiċ-ċerimonja tal-Gradwazzjoni, li nżammet fl-Università, tal-Qroqq, is-sena li għaddiet, fost l-istudenti li ggradwaw mid-diversi fakultajiet, kien hemm dawn is-sinjuri minn Hal Balzan —

Tonio Borg, Dip. Not. Pub.
Andrian Borg Cardona, Dip. Not. Pub.

Richard Camilleri, Dip. Not. Pub.

Rachel Cassar Pullicino, B.A. (Hons.)

Albert Cauchi, B.A. (Arch.)

Anton Felice, Dip. Not. Pub.

Hector Fenech, B.Sc. (Eng.)

Catherine Galea Zerafa, B.A. (Arch.)

Tania Vella, Dip. Not. Pub.

F'isem il-membri tal-Bord Editorjali u l-Balzanin kollha, aħna nifirhulhom u nixtequlhom kull suċċess fil-gejjieni.

ROKNA GHAT-TFAL

Tfal għezieħ,

Is-sena 1979 għandha tkun għalikom sena speċjali minħabba l-fatt li l-Gnus Magħquda għażluha biex tkun is-Sena Mondjali tat-Tfal.

Meta għaqda ta' tant nazzjonijiet kbar toħroġ b'dan il-hsieb, li x-xogħol kollu tagħha tul din is-sena tagħmlu għall-gid tat-tfal imxerrdin mad-dinja kollha, jidher ċar kemm id-dinja kollha thares lejkom bħala l-mexxejja t'għada u li fuqkom irid jinbena l-gejjieni, sabiħ jew ikreħ, tagħna.

Dinja ta' paċi jew dinja ta' gwerer u tixrid tad-demmi tiddependi mit-tfal li jkunu jgħixu fiha f'dak iż-żmien. It-tfal huma l-aqwa gid fid-dinja. It-tama ta' dinja aħjar trid tinbena fuq it-tfal li jgħixu fiha.

Nies kbar, tajbin jew hżiena, li għamlu hafna gid jew hafna deni, dejjem inqadew bit-tfal għall-finijiet tajbin jew hżiena tagħhom. Fost it-tajbin nistgħu nsemmu 'l San Giovanni Bosco, li sal-lum eluf ta' tfal għadhom igawdu mill-gid li għamel fi żmien, u fost il-hżiena nsemmu 'l Hitler, li l-mibegħda li żera' f'qalb it-tfal ta' żmien għadha tinħass sal-lum.

Kien għalhekk hsieb tassew għaqli, hierē mill-imħuħ tal-aqwa rjus tad-dinja, li f'din is-sena jifgħu l-harsa tagħlejn it-tfal tad-dinja kollha u jistudjaw x'jista' jsir biex itejbu l-qagħda spiritwali u materjali tagħhom.

Minħabba f'hekk hsibt li f'din is-sena speċjali tat-tfal il-kelmejn tiegħi lilkom ikunu studjati b'mod li nurikom l-importanza tagħkom fid-dinja u d-dmirijiet tagħkom ta' veri ċittadini. Bħalma kull pajjiż huwa parti mid-dinja, hekk ukoll kull tifel jagħmel parti minn pajjiżu.

Tifel li m'għandux vera mħabba lejn pajjiżu wisq inqas jimpurtah mid-dinja ta' madwaru, u min ma jinteres-sax ruħu mill-gid ta' pajjiżu jkun bħal iben li ma jhobbx lil ommu li għibtu fid-dinja. Infatti l-Poeta Malti fl-Innu Nazzjonali hekk mar kiteb: "LIL DIN L-ART HELWA, L-OMM LI TATNA ISIMHA".

Għalhekk, għezieħ tfal, f'din is-sena b'mod speċjali, meta d-dinja kollha qed thares lejkom u qed tfittex kif tista' tgħinkom fid-diffikultajiet tagħkom, qisu li ma tkunux torox għal min jurikom l-aħjar triq għalikom, għal min iwissikom, għal min ighallimkom, għal min lejl u nhar jahdem għalikom u jahseb fikom. Ftakru li xejn ma jis-swa kemm tagħmel id-dinja għalikom jekk intom ma tagħmlu xejn siewi għall-gejjieni tagħha.

KOMPETIZZJONI BIL-PREMJU

Tfal,

Għall-kompetizzjoni ta' din il-harġa għandna l-kelma BEATITUDNI li fiha ghaxar ittri. Xogħolkom hu li tiffurmaw kliem b'xi whud minn dawn l-ittri, ngħidu aħna bi tnejn, bi tlieta, b'erbgħa, jew b'izjed. Biss oqogħdu attenti li tużaw l-ittri li jinsabu fil-kelma li tajniekom. Per eżempju, ma nistax nikteb il-kelma "bata", għax fil-kelma BEATITUDNI hemm biss "a" wahda u mhux tnejn. Nahsbu li fhimtu xi tridu tagħmlu. Mela, ippruvaw ohorġu ghaxar kelmiet minn dawn l-ghaxar ittri li jinsabu fil-kelma BEATITUDNI. Nafu li hemm żgur aktar minn sitt darbiet in-numru li tlabniekom. Mhux min jikteb l-aktar numru ta' ittri jirbah il-premju, iżda min ikollu l-ghaxar kelmiet tajbin.

Bhas-soltu, ibagħtu l-kompetizzjoni tagħkom f'envelop magħluq u ndirizzawh lill-Każin tal-Banda San Gabriel, jew impustawh intom stess fil-letterbox ta' l-istess każin. Għandkom żmien sa nhar is-Sibt, 17 ta' Marzu, 1979.

L-ghaxar qwiell li kellkom tiktbu fl-aħhar kompetizzjoni kienu dawn:

1. F'kull razza ssib il-paljazza.
2. Ir-rebbieħ dejjem tellief.
3. Sal-Milied la bard u lanqas ksieħ.
4. Min jimxi bil-mod jaasal kmieni.
5. Omm il-ġifa qatt ma tagħli.
6. Min irid in-nar ifittxu.
7. Meta l-Milied taħt il-bejt, il-Għid fuq il-bejt.
8. Bla qaddisin ma tmurx il-genna.
9. Qabel taqta' qis u erga' qis.
10. Kul għal qalbek u imxi għal għajn in-nies.

Ir-rebbieħ ta' din il-kompetizzjoni kien Noel Vella, li joqgħod r8, Triq il-Barriera, Hal Balzan. Il-premju nieħdu hsieb nibagħtuhulu.

ITTRI LILL-EDITOR —

IL-PIKI F'HAL BALZAN

Sur Editor,

B'ha wiehed li kull sena nigi għall-festa ta' Marija Annunzjata, ma nistax ma naqbilx ma' dak li nkiteb fl-editorjal ta' "Hal Balzan" ta' Novembru/Diċembru 1978. L-aktar haġa li qieghda tolqotni hu l-fatt li qieghed ikun hemm aktar minn attrazzjoni waħda fl-istess hin.

Nghid għalija, ma nistax nifhem għaliex ikun hemm żewġ baned il-Gimgha fil-ghaxija f'rahal żgħir bħal ma hu Hal Balzan. Li qieghed jigrj hu li qieghed ikun hemm ftit nies ma' kull banda. Ma jkunx ahjar li jkun hemm banda waħda biss li ddur mar-rahal kollu? L-istess nista' nghid għal-logħob tan-nar waqt il-marċ fil-ghaxija, nhar il-festa. Biss hawnhekk irrid insemi li nħoss li kienet ideja sabiha li n-nar isir fit-triq il-għdida ta' wara l-knisja, għax minn hemm jista' jtgawda hafna ahjar billi hemm aktar spazju; anzi nissuggerixxi li tas-Sibt isir hemmhekk.

Ma nħossx li f'dawn l-affarijiet għandhom jidhru l-piki. Il-piki veru li jgajmu l-entuzjażmu tal-ftit għal xi żmien, iżda wkoll igibu l-istmerrija tal-kotra. Meta j għaddi l-entuzjażmu ma jibqa' xejn iżjed, għax l-interess fil-festa jkun miet f'dawk kollha li jistmerru l-piki, għied u hwejjeg bħal dawn.

Nixtieq nissuggerixxi wkoll li l-quddiesa tal-festa ssir aktar kmieni, ngħidu aħna fit-8.30 a.m., minhabba li qieghed jigrj li f'nofs il-quddiesa tisma' d-daqq tal-banda.

Naqbel ma' dak li nkiteb li hemm bżonn li l-festa nħarsuha b'sens aktar reliġjuż. L-attenzenza għat-tridu u l-bqija ta' ċerimonji reliġjużi nħoss li tista' tkun ftit ahjar.

B'Kara.

Joseph Falzon

INZOMMU

HAL BALZAN

NADIF

Dejjem tiegħek,
Balzani.

TINSEWX TAGHTU XI KONTRIBUZZJONI
GHALL-GAZZETTA 'HAL BALZAN'

VITAFOAM

ISEM TA' GARANZIJA

PRODOTTI:

SAQQIJET

IMHADED

CUSHIONS U AFFARIJET

OHRA TAL-FOAM

Irrikorru:

VITAFOAM MALTA LIMITED

INDUSTRIAL ESTATE, SAN GWANN (B'KARA)

Telephone: 36275/76

Sur Editor,

Hadit pjaċir naqra l-Editorjal tal-harġa Novembru/Diċembru 1978, dwar "Piki u Partiti fir-Rahal Malti". Kien f'waqtu tassew, u fih x'wiehed jirrifletti.

Fakkarni f'dak li qal San Pawl f'waħda mill-ittri tiegħu: "Għadkom timxi ta' bnedmin meta hemm fostkom min ighid: 'Jien ta' Pawlu' u iehor: 'Jien ta' Apollo'. M'intomx tahsbuha ta' bnedmin?"

Aħna lkoll suppost qed nahdmu biex nibnu komunità ta' mhabba u fidi f'Hal Balzan, imma bil-piki u qsim fil-Parroċċa, żgur li ma jghinx biex dana jsehh. U dan japplika mhux biss għall-komunità nisranija imma wkoll għas-soċjetà politika. Kif tgħid l-'Octogesima Adveniens': "Politics are one way of living the Christian commitment of service to others."

Hemm bżonn għalhekk li nkunu aktar tolleranti u lesti li naċċettaw dak li jahseb haddiehor, għalkemm ma naqblux miegħu. Naċċettaw li haddiehor jista' jahsibha diversament minna. Xtaqt nispiċċa din l-ittra bil-li nikkwota minn ktieb li qrajt dan l-aħhar fuq mentalità limitata: "Polarization . . . is an amplifier of small differences because it works only with extremes. Rejection of a thing becomes complete rejection and acceptance becomes complete acceptance. You have no choice but to move to extremes. Something is either black or white, someone is a friend or an ene-

Sur Editor,

Qrajt l-editorjal tal-gazzetta tiegħek "Hal Balzan" Nov./Diċ. '78 u hadt gost li fl-aħhar intqal xi haġa fuq il-bżonn li l-programm tal-festa għandu jiġi mfassal bejn kulhadd u mhux kull każin għal rasu. Dan qieghed ngħidu għaliex qed nara li wara dawk is-sagrificji kollha, min-naha taż-żewġ każini matul is-sena kollha, u dawk kollha li jahdmu n-nar, qed nitilfu kollox minhabba l-piki.

Naf żgur li l-barranin qed jidhku bina meta jisimgħu u jaraw affarijiet bħal, per eżempju, żewġ marċi fl-aħhar tat-tridu, nar jeqaf waqt li l-purċissjoni tkun in-naha t'isfel, il-marċ tal-aħhar u n-nar jixgħel in-naha l-oħra.

Ulied Balzanin, ejjew nimgħadqu flimkien u nfasslu programm wiehed li jixraq lil poplu civilizzat, biex b'hekk ikollna festa li nistgħu ngħidu li kienet suċċess għalina u għall-unur ta' Marija Annunzjata.

Dejjem tiegħek,
Inhobb ir-raħal

my. The same polarization exists in our politics. People in the opposing parties have to take opposite attitudes whether they personally agree with them or not. The effect is to polarize people even beyond their own natural tendencies."

Hal Balzan.

G.V.

MATUL IS-SNIN (4)

Is-Sindki — 1839

Il-Kummissjoni Rjali ta' l-1836 kienet issuggeriet li jitnehew l-uffiċċji ta' Logotenent u ta' Deputat Logotenent li kienu twaqqfu mill-Gvernatur Maitland fl-1815. (1) Is-Segretarju ta' l-Istat għall-kolonji qabel ma' din il-proposta u għaldaqstant fl-1893, fi żmien il-Gvernatur Bouverie (1836-1843), tressaq abbozz ta' liġi quddiem il-Kunsill tal-Gvern biex jitnehew l-uffiċċji msemmija u minflok jitwaqqaf l-uffiċċju ta' Sindku.

Skond din il-liġi, li għaddiet mill-Kunsill tal-Gvern fl-5 t'Awwissu 1839, u li kellha tibda ssehh mill-1 ta' Settembru, il-kampanja ta' Malta giet maqsuma f'seba' distretti, u fuq kull distrett kellu jkun hemm uffiċjal li jissejjah Sindku, li kellu dejjem ikun avukat. It-Tielet Distrett kien jikkonsisti f'Birkirkara, H'Attard, Hal Lija u Hal Balzan.

Is-Sindku kellu jiehu hsieb id-distrett li jkun gie fdat f'idejh u fost id-doveri tiegħu nsibu li kellu jiehu hsieb jara li jkun hemm il-paċi u l-ordni fid-distrett tiegħu, li jarresta lil min jikser il-liġi u jghasses fuq is-swieg. Bħala Maġistrat Ċivili kellu wkoll jisma' u jaqta' xi kawzi żgħar.

Skond l-istess liġi, darba fix-xahar Maġistrat tal-pulizija gudizzjarja, akkumpanjat minn Registratur, kellu jisma' u jaqta' l-kawzi ċivili ta' kull distrett ta' l-fuq minn 25 skud, iżda ta' mhux iżjed minn 50 skud, u kellu wkoll jisma' l-appelli minn sentenzi li jkun ngħataw mis-Sindku. Il-kawzi tat-Tielet Distrett kellhom jinstemgħu fit-tieni Erbgha ta' kull xahar f'Hal Lija.

L-ewwel Sindki nħatru fis-16 t'Awwissu 1839. Bħala l-ewwel Sindku tat-Tielet Distrett inhatar l-Avukat Luigi Onofrio li kellu r-residenza tiegħu f'Birkirkara. (2)

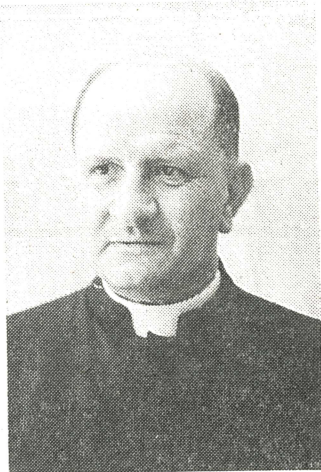
(1) Malta Govt. Gazette, 7-1-1815, 16-8-1839.

(2) Ibid., 16-8-1839.

Winston L. Zammit B.A. (Hons.) M.A.

Profili Balzanin-15

DUN GUZEPP
BONELLO

Dun Guzepp Bonello twieled il-Birgu, fis-27 ta' Diċembru 1905, minn Guzeppi u Meranja, imwiela Farrugia.

Huwa beda l-istudji tiegħu fil-Iskola Primarja tal-Gvern fil-Birgu, u wara kompla jistudja fid-"Dockyard School". Fl-20 ta' Marzu, 1920, daħal jahdem it-Tarzna bħala "boy writer" u kien jagħmel xogħol ta' 'typing'. Wara hames xhur, peress li kellu vokazzjoni li jsir sacerdot, daħal fis-Seminarju t'Għawdex fejn dam jistudja sentejn. Fl-1922 insibuh bħala novizz mad-Dumnikani fil-Kunvent tar-Rabat. Fl-1924 siefer għal Quercia biex ikompli l-istudju tal-filosofija fil-Kunvent tal-"Madonna ta' Quercia". Fl-1926, irritorna Malta fejn reġa' kompla l-istudji tiegħu.

Fit-30 ta' Gunju, 1929, gie kkonsagrat sacerdot fil-Knisja ta' Santu Wistin, ir-Rabat, mill-Isqof Mauro Caruana. Reġa' kompla jistudja għal sentejn oħra u fl-1931 ha l-S.T.H. L. mill-Kunvent tad-Dumnikani. Fl-istess sena ntbagħat Acireale fi Sqallija fejn baqa' tliet snin shaħ u għalliem il-filosofija, is-Sagra Skrittura, l-Ebrajk, u t-Teologija Dommatika fil-Kunvent ta' (Santu Rokku).

Fl-1935 gie lura Malta biex ighalliem il-filosofija — xogħol li baqa' jagħmel sa l-1940. Bejn l-1940 u l-1952 għalliem it-Test ta' Santu Tumas, u fl-1944 lahaq surmast tan-Novizzi. Bejn l-1941 u l-1944 of-fra ruħu flimkien ma' oħrajn, biex imur ighin lis-suldati fil-batterija u matul dan z-żmien baqa' jghalliem u jagħmel id-doveri kollha ta' sacerdot.

Fl-1952, minhabba mard serju, kellu jirtira mill-Kunvent u gie joqghod ma' qrabatu Hal Balzan. Fl-1955 huwa qala' l-permess biex ikun jista' jirtira minn patri u jsir sacerdot.

Min dak iż-żmien 'l hawn, jigifieri għal aktar minn erbgha u ghoxrin sena, Dun Guzepp Bonello baqa' jgħix Hal Balzan. Huwa għamel diversi priedki, irtiri u konferenzi ma' Malta kollha. Huwa kien jagħmel ukoll xi laqgħat liż-żgħażaġh ta' l-Azzjoni Katolika. Aħna nixtiequ lil Dun Guzepp għomor twil, hieni u ta' mistrieħ.